

Lausunto koskien esitystä laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Yleistä

Olen suorittamiini tutkintoihin liittyen tutkinut yksityisen turva-alan lainsäädännön perusteita ja sisältöjä globaalisti kymmenen vuoden ajan kahdessa englantilaisessa yliopistossa ja olen osallistunut edelliseen Suomessa toteutettuun turva-alan lainsäädäntöhankkeeseen SisM:n asettaman seurantaryhmän jäsenenä työnantajaliiton edustajana.

Nyt käsiteltävänä oleva lakiesitys on kokonaisuudessaan kunnianhimoinen ja tarpeellinen hajanaisen ja osin vaikeaselkoisen turva-alan lainsäädännön ajantasaistamiseksi ja selkeyttämiseksi. Lakiesityksessä on selkeästi otettu huomioon ne ongelmat jotka kumpuavat kolmesta, osin suomalaisista, yksityisen turvallisuustoiminnan säätelyyn liittyvistä vaikeuksista, jotka ovat:

- a) Kuinka Suomessa voidaan kattaa hallitusti se turvallisuusvaje/-tarve joka on syntynyt ja syntyy yhteiskunnan, toimintaympäristöjen, liiketoimintojen ja supistuvien julkisten turvallisuuspalvelujen tarjonnan muodostamassa todellisuudessa?
- b) Kuinka yhteiskunnassa voidaan jatkossa huolehtia järjestäytyneesti kansalaisten yhdestä perustarpeesta; turvallisuudesta, nykyisen perustuslain rajoitusten puristuksessa?
- c) Kuinka mahdollistetaan yksityisen liiketoiminnan (turvallisuuspalveluiden) tuottaminen järjestäytyneesti niin ettei toiminnasta tule siten säädeltyä (kangistunutta) ettei se pysty joustavasti ja nopeasti vastaamaan jatkuvasti muuttuviin haasteisiin. Haasteisiin joihin vastaamiseen julkishallinnolla ei ole kiinnostusta, joustavuutta tai voimavaroja?

Lausunnolla oleva lakiesitys on kiitettävästi pyrkinyt huomioimaan ja yhdistämään nämä, osin ristiriitaisetkin, tarpeet tasapainoisesti nykyisten poliittisten realiteettien ja viranomaisvoimavarojen vallitessa.

Kommentit

Esityksessä on kaksi kokonaisuutta joiden liiketoiminnallisten järjestelyjen osalta on tehty selkeä, mielestäni oikeansuuntainen linjanveto; ammattimainen järjestyksenvalvonta ja turvasuojaamistoiminta. Esitän molempien osalta alla olevat huomiot:

Järjestyksenvalvonta

Järjestyksenvalvontatoiminta on kansainvälisessä vertailussa todettu hoidetun tai jätetyn hoitamatta monin eri perustein. Käytännössä on useissa maissa tapahtunut niin, että tämän turvallisuusalan toimintasektorin kasvu ja ammattimaistuminen, liittyen yleiseen sosiaalisen käyttäytymisen

muutoksiin, on jätetty huomioimatta. Säättely on todettu liian vaikeaksi toteuttaa tai päivittämättömät säädökset eivät ole huomioineet syntyneitä uusia toimintatapoja ja tarpeita tällä alueella. Tämä on johtanut epäterveeseen kehitykseen tässä toiminnassa, kansainvälisesti alaa tarkastellen huumeet, prostituutio ja väkivaltaisuus yhdistettynä järjestäytyneeseen rikollisuuteen ovat luoneet tilanteen jonka hallitseminen on vaikeaa.

Vastaavan tilanteen estämiseksi Suomessa ja tehokkaan viranomaiskontrollin mahdollistamiseksi, lausuntokierroksella olevassa lakiesityksessä ehdotettu toimilupamenettely on oikeansuuntainen ja antaa mahdollisuuden parantaa liiketoimintapohjaisen järjestyksenvalvojatoiminnan viranomaisvalvontaa.

Merkittävä parannus ehdotuksessa on myös lainsäädäntöteknisistä syistä syntyneiden erilaisin valtuuksin varustettujen järjestyksenvalvojien oikeuksien ja velvollisuuksien saattaminen yhdenmukaisemmiksi. Tämä on kohtuullista myös kansalaisten osalta, jotka joutuessaan tekemisiin tämän työntekijäryhmän kanssa helpommin tietävät sen valtuudet.

Turvasuojaajat

Lausunnolla olevassa lakiesityksessä on pidetty voimassa turvasuojaajien hyväksymismenettely, laajentamatta sitä itse liiketoiminnan luvanvaraistamiseen. Tämä valittu linja on perusteltu koska ei ole tullut ilmi merkittäviä haittoja alalla. Jos tämä liiketoiminta (mm. turva-aitojen ja porttien rakentaminen, turvaelektroniikan myynti ja -asennukset, lukitustyöt, jne.) saatettaisiin luvanvaraiseksi, rajanveto vaatisi laajan erillisen säännösten ja sille valvonnan (resurssit) koska kyseessä on kaikissa tapauksissa vaikeasti määriteltäviä kysymyksiä koskien elinkeinovapauden rajoittamista.

Tämä toiminta-alue on kansainvälisestikin koettu vaikeasti säädeltäväksi liiketoimintarajoituksin, ja siksi sen ohjaaminen turvallisuuslainsäädännöllä ei ole kovin yleistä. Myös EU säännösten puitteissa turvatekniikan ja -elektroniikan myynti ja asennus on katsottu vapaaksi liiketoiminnaksi. On ymmärrettävää, että alan yrittäjät pyrkivät tällä keinoin suojaamaan liiketoimintaansa kilpailulta, mutta tämä ei voi olla lähtökohtaisesti perusteena uudelle lainsäädännölle.

Helsinki 28.02.2013

Jorma Hakala
PhD